

**İslam uygarlığına
geniş bir bakış açısı**

İslam uygarlığına dair kitaplar, kültür tarihi açısından dünya için önemli kaynak niteliği taşımaktadır. Böyle çalışmalar yalnız İslam dünyası için değil, Batı dünyası için de gereklidir. Çünkü hem öncelik/sonralık konusuna malzeme sunmakta hem de karşılaştırma çalışmalarını mümkün kılmaktadır.

Fuat Sezgin'in hazırladığı **İslam Uygarlığında Astronomi, Coğrafya ve Denizcilik**, bu özellikleri içeren bir çalışma. Kitap yayıncılığında geldiğimiz noktayı, bu tür kitaplar, içerik ve biçim açısından temsil ediyor. Çünkü bazı kitaplar, içeriğinin gereği baskı düzeyinin de yüksek olmasını zorunlu kılmaktadır.

Kitap, Almanca 5 ciltlik, "Wissenschaft und Technik im Islam" isimli tercümesinden derlenmiş. Bu tür kitaplar uzmanların yanı sıra meraklıları için de kütüphanelerinde bulundurmaları gereken çalışmalardır.

Bir gazete, bir dergi, bir kitap okuru bile, bilgisini artırmak için bunlara başvurmak gereği duyacaktır. Bilginin yanı sıra görsel mükemmellik de bu kitabın yazılması gereken farkı.

Fuat Sezgin, Önsöz'de İslam uygarlığının kısa tarihini yazmış, böylece ayrıntıları daha kolay anlayabilmemizi

sağlayacak:

"Yedinci yüzyılın ilk yarısında, Yunanlıların elinde çok yüksek bir düzeye ulaşmış bilimlerin, Doğu Akdeniz havzalarında ve Sasaniler İranı'nda ağır adımlarla çok küçük mesafeler geriye bırakmakta olduğu bir sırada, İslam bu kültür merkezlerini içine alan bir kudret olarak tarih sahnesine çıktı. O kültür merkezlerinin müesseselerini, hangi inançta olurlarsa olsunlar büyük bir anlayışla entegre ve onların hocalığını kabul ederek, bilimlere yeni bir kıvılcım kazandırdı. Sekizinci yüzyılın ortalarında Hind kaynaklarına uzandı. İki yüzyıl kadar süren bir resepsiyon ve asimilasyon safhasından sonra yaratıcılığa ulaştı.

Bilimlerin İslam dünyasında ulaştığı yaratıcılık safhası bazı alanlarda daha 8. yüzyılın ikinci yarısında, bazı sahalarda ise 9. yüzyılın ortalarına doğru gerçekleşmiş oldu. Bu yaratıcılık safhası sonlara doğru sür'atin ve kantitenin düşmesiyle beraber 800 yıl yani 16. yüzyılın sonlarına kadar devam etti. Onların başarılarının bugün küçük bir kesimini biliyoruz. Ayrıntılı olarak saymaya kalkışmak yerine şu şekilde ifade edilebilir: Onlar diğer kültür dünyalarından, özellikle Yunanlılardan aldıkları bilimleri geliştirdiler, yeni bilimleri ortaya koydular, önderlik durumuna geçecek kültür dünyasında ortaya çıkacak bazı bilimlerin yollarını döşediler. 'Büyük' ve 'yaratıcı' diye vasıflandırdığımız bilimin 800 yıl kadar süren bu safhasında Müslümanların Arapça yazan Hristiyan ve Yahudi vatandaşlarının katkısı az olmadı. Bilimler tarihine bu yaratıcı safhada nelerin kazandırıldığının hepsini veya büyük bir kısmını bilmekten henüz çok uzağız; tamamını tanımak belki hiç mümkün olmayacaktır. Ama bugün bildiklerimiz, bilimler tarihinin en büyük birkaç safhasından biri karşısında bulunduğumuzu duymamıza yetiyor."

Astronomi, Coğrafya ve Denizcilik bölümlerinin başında ayrı ayrı birer giriş var.

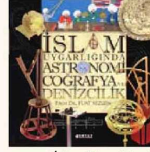
Kitapta yer alan görsel malzemelerin zenginliğinden ve baskı kalitesinden mutlaka söz etmemiz gerekir. Usturlapların, cetvellerin, haritaların özel baskılı görselleri, zengin içerikli kitabı daha da etkileyici bir hale getirmiş.

Astronomi bölümünde üç önemli ve ayrı rasathanenin tarihçesi anlatıldıktan sonra söz konusu rasathanelerde ve genel olarak astronomi bilminde kullanılan aletlerin tanımı, tarihçesi, özellikleri aktarılıyor.

Coğrafya bölümünde önemli haritalar hakkında bilgiler verdikten sonra yine görsel malzemeyle beslemiş Sezgin. Denizcilik bölümünde önemli limanlar, denizciler anlatıldıktan sonra Vasco da Gama, Diego Ribeiro gibi ünlü denizcilerin usturlaplarını anlatıyor. Özellikle İslam uygarlığının hep ihmal ettiği söylenen denizcilik ve uzay bilimine yönelik bilgiler okurlarını etkileyecek. Kütüphanenizin değerini artıracak bir araştırma.

Doğan HIZLAN
KİTAP
dhizlan@hurriyet.com.tr

**İslam Uygarlığında
Astronomi**
Prof. Dr. Fuat Sezgin
Boyut Yayın Grubu

DOĞAN HIZLAN'IN SEÇTİKLERİ

Altın Öymen	Öfkeli Yıllar	Doğan Kitap
Jose Saramago	Not Defterimden	Turkuvaz
Adnan Özalpınar	Panayır	Evrensel
Jodi Picoult	Taş Kağıt Makas	APRİL
Alpay Doğan Yıldız	Popüler Türk Romanları	Dergah